

Forslag

til

Lov om Danmarks erhvervsfond.

Fremsat den 24. november 1964 af *handelsministeren*.

§ 1. Danmarks erhvervsfonds midler anvendes i overensstemmelse med denne lovs regler til støtte for eksporten og til fremme af erhvervenes effektivitet og konkurrenceevne.

Stk. 2. Fonden bestyres af handelsministeren.

§ 2. Fonden tjener som sikkerhed for de garantier og kautioner, der ydes efter loven.

Stk. 2. Såfremt fondens midler ikke måtte være tilstrækkelige til at dække opståede tab, hæfter staten for garantierne og kautionerne, herunder de garantier og kautioner, der er ydet i henhold til den tidligere tilsvarende lovgivning.

§ 3. Der nedsættes et eksportkreditråd med den opgave at træffe afgørelser om garantier og kautioner efter §§ 4—7.

Stk. 2. Rådets formand udnævnes af kongen.

Stk. 3. Handelsministeren udnævner til medlemmer af eksportkreditrådet en repræsentant for hver af følgende myndigheder, organisationer m. v.: handelsministeriet, udenrigsministeriet, finansministeriet, fiskeriministeriet, landbrugsministeriet, Danmarks Nationalbank, Danske Bankers Fællesrepræsentation, Den danske Handelsstands Fællesrepræsentation, Industrirådet, Landbrugsrådet og De samvirkende danske Husmandsforeninger i forening, Danmarks Fiskeeksportørforening, Håndværksrådet, samt Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. Handelsministeren udnævner en næstformand blandt rådets medlemmer.

Handelsmin. j. nr. 00-00-1964.

Stk. 4. Medlemmerne udnævnes for 4 år ad gangen. Der udnævnes suppleanter for de af handelsministeren udnævnte medlemmer.

Stk. 5. Der nedsættes et forretningsudvalg for eksportkreditrådet. Udvalget skal bestå af rådets formand og næstformand samt af indtil 3 andre medlemmer, der udpeges af handelsministeren.

Stk. 6. Rådet afgiver årligt en beretning om sin virksomhed.

Stk. 7. Handelsministeren fastsætter rådets forretningsorden, der bl. a. kan indeholde bestemmelse om, at sager, som har særlig handelspolitisk betydning, eller som angår garanti eller kaution, der frembyder særlig risiko, af rådet forelægges handelsministeren til afgørelse.

§ 4. Garanti mod tab i forbindelse med kontrakter eller tilbud vedrørende eksport af danske varer eller arbejds- og tjenesteydelser for udlandet kan gives til virksomheder, der er hjemmehørende her i landet, herunder pengeinstitutter.

Stk. 2. I særlige tilfælde kan garanti tillige gives med hensyn til eksport af varer af udenlandsk oprindelse, når eksporten skønnes ikke at ville påføre varer af dansk oprindelse konkurrence.

§ 5. Garanti i henhold til § 4 kan gives mod tab, der er en følge af,

1. at den udenlandske debitor, herunder en garanterende udenlandsk bank

a) bliver insolvent eller inden en forud fastsat frist, efter at fordringen er forfalden, undlader at betale mod-

tagne varer, arbejds- og tjenesteydelser eller at indfri en påtagen garanti, eller

- b) undlader at frigive stillede deposita eller garantibeløb, når betingelserne herfor er opfyldt, eller
 - c) uden gyldig grund vægrer sig ved at modtage varen.
2. politiske forhold i debtors hjemland, såsom hindringer for overførsel af betalinger til Danmark, importforbud, krig, oprør og sådanne borgerlige uroligheder, hvorunder krigsvåben anvendes.
 3. indførelse af eksportforbud her i landet eller tilbagekaldelse af allerede meddelt eksporttilladelse.

Stk. 2. Garanti efter stk. 1 kan også gives i tilfælde, hvor eksporten finder sted gennem en virksomhed i et andet land på en sådan måde, at denne virksomhed kun hæfter for betalingen i det omfang, den selv modtager betalingen fra den endelige køber af varerne.

§ 6. Garanti kan ydes mod tab ved udlæggelse af lagre af danske varer i salgsojemed i udlandet.

§ 7. Kaution kan ydes for lån i eksportøjemed til her i landet hjemmehørende virksomheder samt til finansiering af danske arbejds- og tjenesteydelser for udlandet.

§ 8. Der kan ydes garantier og kautitioner inden for et beløb af 3 milliarder kr., heri indbefattet garantier og kautitioner, der er ydet i henhold til den tidligere tilsvarende lovgivning.

Stk. 2. Beløbet vil kunne forhøjes med finansudvalgets tilslutning.

§ 9. Eksportkreditrådet fastsætter den risikopræmie, der skal betales for en given garanti eller kaution.

Stk. 2. De betalte risikopræmier anvendes til imødegåelse af tab og til dækning af de med eksportkreditrådets virksomhed for-

bundne udgifter. Et eventuelt overskud henlægges til Danmarks erhvervsfond.

§ 10. Handelsministeren fastsætter efter forhandling med eksportkreditrådet de nærmere bestemmelser for ydelse af de i loven omhandlede garantier og kautitioner.

§ 11. Efter retningslinjer fastsat af handelsministeren — for produktivitetsfremmende foranstaltninger af vedkommende fagminister — kan der af fonden afholdes udgifter til følgende formål:

- a. Udsendelse af eksportstipendiater samt ydelse af lån til eksportstipendiaters selvstændige etablering i udlandet.
- b. Samarbejdende eksportørers ansættelse af eksportkonsulenter.
- c. Udstillingsvirksomhed i udlandet.
- d. Generel propaganda for dansk eksport og kollektive foranstaltninger med eksportfremmende formål.
- e. Produktivitetsfremmende foranstaltninger inden for industri, handel, håndværk, landbrug, fiskeri og byggeri m. v.

Stk. 2. De til administrationen af for nævnte foranstaltninger fornødne udvalg nedsættes af vedkommende minister efter forhandling med de interesserede erhvervsorganisationer.

§ 12. Den, der afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug for afgørelser efter denne lov, eller som i forbindelse med en ansøgning om støtte efter loven fortier oplysninger af betydning for sagens afgørelse, straffes med bøde eller hæfte, medmindre strengere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger eller fortællinger over for pengeinstitutter i forbindelse med udbetaling af lån, for hvilke fonden har kautioneret.

§ 13. Lov nr. 145 af 4. april 1960 om Danmarks erhvervsfond ophæves.

Bemærkninger til lovforslaget.

I den gældende lov nr. 145 af 4. april 1960 om Danmarks erhvervsfond er det i § 16 bestemt, at loven optages til revision senest i folketingsåret 1964-65.

Eksportkreditrådet har gennemgået bestemmelserne i lovens kapitel II og i skrivelse til handelsministeriet af 2. oktober 1964 henstillet, at der foretages forskellige ændringer i lovens §§ 5—9. Ændringerne tilsigter i hovedsagen en udvidelse på en række punkter af de i loven fastsatte grænser for rådets virksomhed. En af de foreslåede ændringer går dog ud på at afskaffe den hidtil bestående adgang til at yde garanti mod tab i forbindelse med salg fremmende foranstaltninger i eksportøjemed. Bestemmelserne i forslagets §§ 4—8 er udarbejdet på grundlag af de af rådet fremsatte forslag.

Lovforslagets § 11 indeholder en ændring af bestemmelserne i den gældende lovs § 12 om tilskud til eksportfremmende foranstaltninger. Den foreslåede ændring er udarbejdet på grundlag af et forslag, der er stillet af handelsministeriets rådgivende udvalg vedrørende eksportfremmende foranstaltninger. Forslaget bygger dels på de i den forløbne periode indhøstede erfaringer om den mest hensigtsmæssige anvendelse af de til rådighed stående midler, dels på de principper for midlernes anvendelse, som er indeholdt i beretning af 12. april 1962 fra folketingets udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om Danmarks erhvervsfond.

Straffebestemmelsen i lovens § 14 er udvidet således, at dens område ikke længere er begrænset til forhold i forbindelse med indgivelse af ansøgning til eksportkreditrådet.

Endelig indeholder forslaget en række ændringer af mere formel karakter.

Under hensyn til de nævnte til dels ret væsentlige ændringer har man fundet det hensigtsmæssigt at give lovforslaget form af ny lov til afløsning af den bestående lov om Danmarks erhvervsfond.

Til lovforslagets enkelte paragraffer skal i øvrigt knyttes følgende bemærkninger:

ad § 1.

Bestemmelsen svarer til den nugældende lovs § 1.

Den i lovens § 1, stk. 1, indeholdte formålsangivelse er uden retlig betydning og er derfor i forslaget erstattet med en bestemmelse, der angiver en retningslinje for lovens administration.

Da Danmarks erhvervsfond i dag er et eksisterende begreb, har man endvidere i forslaget udeladt den i lovens § 1, stk. 2, indeholdte angivelse af, hvorledes fondens grundkapital er tilvejebragt.

ad § 2.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 2, stk. 1, og § 4, stk. 2.

Bestemmelsen i lovens § 2, stk. 2, som alene er et resumé af lovens § 12, er ikke medtaget i forslaget.

ad § 3.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 3, idet dog eksportkreditrådets sammensætning på enkelte punkter foreslås ændret.

I henhold til den gældende § 3 skal der til medlemmer af rådet bl. a. udnævnes repræsentanter for Fiskerirådet samt for Fællesrådet for danske Tjenestemand- og Funktionærorganisationer og Fællesrepræsentationen for danske Arbejdsledere og tekniske Funktionærforeninger i forening. Da de sidstnævnte organisationer har meddelt ikke at have interesse i at være repræsenteret i rådet, foreslås det, at denne repræsentation udgår af loven. Endvidere ophører Fiskerirådets virksomhed den 31. marts 1965, og da fiskerierhvervet fortsat findes at burde være repræsenteret i rådet, har man efter indstilling fra fiskeriministeriet foreslået, at Danmarks Fiskeeksportørforening viderefører denne repræsentation.

ad § 4.

a. Ifølge den gældende lovs § 5, stk. 1, kan rådet yde garanti mod tab i forbindelse med kontrakter vedrørende eksport af danske varer. Denne bestemmelse er fortolket således, at der først kan garanteres mod tab, når der foreligger en kontrakt. Mod tab, som en eksportør måtte lide i forbindelse med bestræbelser, han har udfoldet for at opnå kontrakt, har man derfor ikke kunnet yde garanti.

Eksportkreditrådet har i enkelte tilfælde fået forelagt spørgsmål om at garantere mod tab af stillede deposita, såfremt disse ikke tilbageføres til deponenten, når betingelserne herfor foreligger. Spørgsmål af denne art er navnlig aktuelle i forbindelse med danske eksportørers indgivelse af tilbud, hvor det ofte af udbyderen stilles som betingelse, at tilbudsgiveren samtidig med tilbuddets indgivelse skal stille et depositum (bid bond) som udtryk for, at tilbudsgiveren betragter sit tilbud som alvorligt ment. Depositumet bliver stillet til fordel

for udbyderen, således at denne kan søge sig fyldestgjort heri, såfremt tilbuddet antages, men tilbudgiveren derefter ikke står ved sit tilbud.

Tilbudgiveren ønsker på den anden side at dække sig mod den risiko, der kan opstå, såfremt hans tilbud ikke antages, og han derefter søger sit depositum tilbage, men hindres heri, enten fordi udbyderen nægter at frigive depositumet, eller fordi dette på grund af politiske forhold i hans land ikke kan transfereres her til landet, eller overførsel umuliggøres på grund af krig eller lignende.

Da rådet har fundet det hensigtsmæssigt, at der tilvejebringes hjemmel til at dække denne risiko, har man i forslaget § 4, stk. 1, indføjret ordene „eller tilbud“, og i forslaget § 5 indføjret litra l b, jfr. nedenfor.

b. Efter den gældende lovs §§ 5 og 6 kan der gives her i landet hjemmehørende virksomheder garanti mod tab i forbindelse med kontrakter vedrørende eksport af varer samt arbejds- og tjenesteydelser. Ordene i den gældende lovs § 5 har været fortolket således, at de omhandlede garantier kun kan gives til vedkommende eksportør, men ikke til andre, der medvirker ved forretningens gennemførelse eller finansiering.

I de senere år har der imidlertid kunnet spores et vist behov for at kunne give garanti direkte over for en dansk bank i tilfælde, hvor den danske bank — ofte på grundlag af en garanti fra en udenlandsk bank — bevilger et lån til afvikling af en konkret eksportordre. Sådanne garantier vil under forskellige former kunne ydes f. eks. af det engelske, det canadiske og det svenske eksportkreditinstitut.

Der har i eksportkreditrådet været enighed om at anbefale indførelse af en ordning med direkte garanti over for en finansierende bank. Man har derfor i forslaget § 4 (og § 5, jfr. nedenfor) foretaget ændringer i forhold til de tilsvarende bestemmelser i den gældende lovs § 5 (og § 6), således at der skabes en klar hjemmel for disse garantier.

ad § 5.

a. Den gældende lov giver ikke hjemmel for at garantere mod tab, der opstår, hvis køberen uden gyldig grund vægrer sig ved at modtage varerne. Sådanne tab (f. eks. pakhusleje, hjemtagelsesomkostninger, omkostninger og eventuelt tab ved salg af varerne til anden side) kan der opnås garanti mod i flere andre lande, f. eks. England, Holland og Sverige.

Da danske eksportører i flere tilfælde har fremsat anmodning om dækning af tab i sådanne situationer, har man fundet det rimeligt i overensstemmelse med eksportkreditrådets forslag herom at

skabe hjemmel for at garantere mod sådanne tab. En hertil sigtende bestemmelse er indsat i forslaget § 5, stk. 1, nr. 1, litra c.

b. Den gældende lovs § 6, litra 2, omhandler reglerne for ydelse af transfereringsgarantier. Det hedder her, at tabet skal være en følge af politiske forhold i debitors hjemland. Politiske forhold i eksportørens hjemland omfattes ikke af bestemmelsen.

Det kan tænkes, at der under en international krise kan opstå den situation, at eksport her fra landet af visse varer ikke er ønskelig, idet de pågældende varer ønskes forbeholdt landets eget erhvervsliv, hvilket kan føre til et almindeligt eksportforbud. Det kan også tænkes, at man i en given situation ikke ønsker at eksportere visse varer til et eller flere bestemte lande, hvilket kan føre til et begrænset eksportforbud.

Eksportkreditrådet har fundet det ønskeligt, at dækningen i henhold til transfereringsgarantierne udvides til også at omfatte det forhold, at en her i landet meddelt udførselstilladelse tilbagekaldes, eller at der indføres eksportforbud for de pågældende varer. En sådan risikodækning findes i den engelske eksportkreditordning.

Under hensyn hertil har man i forslaget § 5, stk. 3, indføjret en bestemmelse, hvorefter transfereringsgarantierne fremover vil kunne omfatte den omhandlede risiko.

c. Det har gennem ansøgninger, som er indkommet til eksportkreditrådet, vist sig, at der er et vist behov for at kunne forsikre forretninger, hvor fordringen på betalingen af købesummen ikke direkte tilkommer den danske eksportør, men er afledt eller betinget af tredjemands rettigheder. Det kan eksempelvis dreje sig om en fabrikant i et andet land, som har modtaget ordre på en leverance til et tredje land, og som til opfyldelse af denne ordre agter at fremstille en vare, i hvilken der indgår dele fremstillet i Danmark. Såfremt de danskfremstillede dele udgør en så stor part af den færdige vare, at den udenlandske fabrikant kun kan forsikre sin egen anpart i sit hjemlands eksportkreditforsikringsinstitut, vil han være tilbøjelig til at lægge risikoen for udebleven betaling fra tredje landet over på den danske underleverandør. Han vil således kun betale de fra Danmark modtagne dele i det omfang, den endelige køber af de færdige varer opfylder sin betalingsforpligtelse over for ham. I sådanne tilfælde vil det være naturligt, om den danske underleverandør kan få sin andel af den samlede leverance forsikret af eksportkreditrådet.

Det kan også dreje sig om en dansk virksomhed, som med henblik på effektueringen af en større

ordre etablerer et samarbejde med andre virksomheder, udenlandske eller danske, i den form, at der dannes et interessentskab eller andet selskab med alle virksomhederne som deltagere. Da kontrakten i disse tilfælde afsluttes med det til formålet dannede selskab, vil den danske eksportør ikke have nogen direkte fordring på den endelige køber, men hans krav vil være afledt af selskabets fordring. Såfremt køberen ikke betaler til selskabet, vil det i sådanne situationer normalt være usandsynligt, at selskabets midler er tilstrækkelige til at dække underleverandørernes fordringer, og der vil herved kunne opstå et tab for den danske eksportør.

Selv om tilfælde som de ovenfor nævnte skønnes at kunne henføres under den gældende lov — og af rådet i enkelte tilfælde er gjort det — har rådet, da loven alligevel foreslås ændret på andre punkter, fundet det ønskeligt, at det klart kommer til at fremgå af lovtæksten, at tilfælde som de omhandlede kan henføres under garantiordningen.

Det foreslås derfor, at en hertil sigtende bestemmelse indsættes som nyt stk. 2 i § 5.

d. De ovenfor i bemærkningerne til lovforslagets § 4 omtalte ændringer har på visse punkter medført en affattelse af forslaget § 5, der afviger fra den gældende lovs § 6.

ad § 6.

Den gældende lovs § 7 hjemler adgang til at yde garanti mod tab i forbindelse med salg fremmende foranstaltninger i eksportøjemed, herunder garanti mod tab i forbindelse med reklamefremstød i udlandet. Sidstnævnte garantiform har været lidet benyttet; således har kun 2 eksportører indgivet ansøgninger til rådet herom siden bestemmelsens ikrafttræden i 1960. Risici i forbindelse med disse garantier er vanskelige at overskue og er mindre egnede til forsikringsmæssig behandling, idet de opgivne salgsmuligheder alene beror på et af eksportøren opgivet skøn, som rådet ikke har mulighed for nærmere at efterprøve, ligesom tab kan blive meget vanskelige at opgøre. Hertil kommer de komplikationer, der kan være forbundet med at støtte reklamekampagner o. lign. på markeder, hvor andre danske eksportører i forvejen arbejder. Inden for Det europæisk økonomiske Fællesskab har man foretaget en undersøgelse af medlemslandenes eksportkreditgarantiordninger, og ifølge en offentliggjort rapport herom har man til Frankrig og Italien henstillet at afskaffe de reklamegarantier, der findes i disse lande. Den bistand, som er tænkt ydet danske eksporterhverv til opgaver af den her omhandlede art, bør fremtidig snarere ydes på kollektivt grundlag inden for de enkelte brancher

i henhold til bestemmelserne i lovens § 12 (lovforslagets § 11).

I lovforslagets § 6, som afløser den gældende lovs § 7, har man derfor ladet hjemlen til ydelse af reklamegarantier udgå.

ad § 7.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 8, idet man dog i konsekvens af den ovenfor i bemærkningerne til forslaget § 6 omtalte ændring har ladet ordene „og af de i § 7 omhandlede salg fremmende foranstaltninger“ udgå af teksten. Det bemærkes, at det ikke hermed har været hensigten, at rådet fremover skal være afskåret fra at kunne give kautioner for lån til finansiering af salg fremmende foranstaltninger i udlandet, idet bestemmelsen også i den foreslåede ændrede affattelse indeholder hjemmel hertil.

ad § 8.

Bestemmelsen svarer med visse ændringer til den gældende lovs § 9.

I den tilsvarende bestemmelse i den oprindelige lov om Danmarks erhvervsfond af 4. april 1960 blev beløbsrammen, inden for hvilken rådet kan afgive garantier, sat til 1½ milliard kroner. Dette beløb blev ved lov af 21. februar 1962 og lov af 13. marts 1963 forhøjet til henholdsvis 2 og 2½ milliarder kroner, og foreslås nu forhøjet til 3 milliarder kroner. Rådets samlede garantiansvar udgjorde pr. 30. september 1964: 2.179.560.000 kr.

I lov af 19. marts 1962 om teknisk samarbejde med udviklingslandene er der i § 7 på tilsvarende måde som i lov om Danmarks erhvervsfond fastsat en beløbsramme, inden for hvilken garantier vil kunne ydes, men det er i loven fastsat, at beløbet vil kunne forhøjes med finansudvalgets tilslutning. Det foreslås, at man optager en tilsvarende bestemmelse i lov om Danmarks erhvervsfond, da en fortsættelse af de senere års vækst i garantigivningen i løbet af nogen tid vil nødvendiggøre en udvidelse af garantirammen. Finansudvalgets beslutning om beløbsrammens størrelse vil efterfølgende blive optaget på en bevillingslov i form af en tekstanmærkning om ændring af lov om Danmarks erhvervsfond.

ad §§ 9 og 10.

Bestemmelserne svarer til henholdsvis § 10 og § 11 i den gældende lov.

ad § 11.

Da retningslinjer for afholdelse af udgifter til eksport- og produktivitetsfremmende formål om-

handler spørgsmål af speciel faglig og erhvervs-mæssig karakter, må det forekomme naturligt at overlade fastsættelsen af sådanne retningslinjer alene til vedkommende fagminister, hvorfor den nugældende bestemmelse om, at det skal ske i samråd med finansministeren, udgår.

Bestemmelsen i den gældende lovs § 12, punkt b, om tilskud til oprettelse af konsignations- og prøve-lagre og bestemmelsen i § 12, punkt c, udgår af loven. De pågældende bestemmelser har dels ikke været anvendt i lovens gyldighedsperiode, dels findes de ikke at være i overensstemmelse med de principper, der er indeholdt i beretning af 12. april 1962 fra folketingets udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om Danmarks erhvervsfond.

Forslaget til § 11 er affattet i overensstemmelse med de retningslinjer, der følges i administrationen af loven, og som hviler på de principper, der er indeholdt i ovennævnte folketingsudvalgsberetning af 12. april 1962.

I den gældende lovs § 13 er det bestemt, at ind-

og udbetalinger i henhold til dollarpræmierings-ordningen, indtil dennes udløb, sker til og fra erhvervsfonden. Efter at den nævnte ordning er udløbet den 31. december 1961, har bestemmelsen ikke længere praktisk betydning, og den er derfor ikke medtaget i lovforslaget.

ad § 12.

Straffebestemmelsen i den gældende lovs § 14 rammer kun den, som i forbindelse med en ansøgning til eksportkreditrådet afgiver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger, der er af betydning for sagens afgørelse.

Man har imidlertid fundet, at straffebestemmel-sens område bør udstrækkes bl. a. til også at omfatte uregelmæssigheder i forbindelse med opnåelse af støtte i henhold til lovens § 12 (lovforslagets § 11) om eksport- og produktivitetsfremmende foranstaltninger. Straffebestemmelsen i forslaget § 12 har derfor fået en videregående formulering.